

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗ ΣΥΝΕΛΡΙΑ ΤΗΣ 26ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1935

ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΤΣΑΡΑ

Συμφώνως τῷ ὀργανισμῷ τῆς Ἀκαδημίας ὁ Πρόεδρος κατὰ τὴν τελευταίαν πανηγυρικὴν συνεδρίαν πραγματεύεται, εὐλόγητος δι' ὅλους, θέμα τῆς εἰδικότητος αὐτοῦ καὶ ὡς τοιοῦτον ἐξέλεξε τὸ ἐξῆς:

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΡΣΕΩΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΔΙΑΝΟΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΗΘΙΚΗΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΕΩΣ ΑΝΙΣΟΡΡΟΠΙΑΣ

Σκοπὸς τῆς μελέτης ταύτης εἶναι ἡ ἐξεύρεσις τῶν μεθόδων καὶ τῶν μέσων, δι' ὧν θὰ δυναθῶμεν νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν ἄρσιν τῆς ἀναμφισβητήτου ἀνισορροπίας, ἣτις ὑπάρχει μεταξὺ τοῦτο μὲν τῆς προοιούσης ἀναπτύξεως τῆς ἀτομικῆς καὶ συνολικῆς διανοίας τοῦ ἀνθρώπου, τῆς ὀφειλομένης εἰς τὴν προοιούσαν μορφολογικὴν καὶ λειτουργικὴν τελειοποίησιν τοῦ προσθίου μετωπιαίου λοβοῦ, τῆς θαναμασίας ταύτης ἐστίας τοῦ ἀνωτέρου ψυχισμοῦ, ἣτις ἐπιφυλάττει νέας διανοητικὰς ἀποκτήσεις προωρισμένας διὰ μελλοντικὰς ἐργασίας καὶ ἀνακαλύψει τάξεως πολλῶν ὑπεριτέρας τῆς τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, τοῦτο δὲ τοῦ ἠθικοῦ αἰσθητηρίου, ἥτοι τῆς ἠθικῆς συνειδήσεως, ἣτις τοῦναντίον ὑπεράγαν ὑπολείπεται, τοῦ ἀτόμου ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μὴ ἐκπληροῦντος εἰς ἀκέραιον τὰς ἠθικὰς αὐτοῦ ὑποχρεώσεις καὶ ὀρισμένως τὰς ἠθικὰς ὑποχρεώσεις, ἃς ἔχει πρὸς ἑαυτό, πρὸς τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ, πρὸς τὴν κοινωνίαν, πρὸς τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ, πρὸς τὴν πατρίδα του καὶ πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα ἐπὶ ἀνυπολογίστῳ βλάβῃ αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνθρωπότητος καθόλου.

1.— ΗΘΙΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΤΟΜΟΥ ΠΡΟΣ ΕΑΥΤΟ.

Τοιαῦται εἶναι: Α. Ἡ μόρφωσις καὶ ἡ διάπλασις τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς ἰδιοσυστάσις του καὶ ἰδίως τῶν ἐξῆς χαρακτήρων:

Πρῶτον. Χαρακτῆρ φιλύποπτος, καχύποπτος.

Δεύτερον. Χαρακτῆρ ἐγωϊστικός. Τὸ ἄτομον δὲν ἐνδιαφέρεται εἰμὴ μόνον δι' ἑαυτό, τελείως δὲ ἀδιαφορεῖ διὰ τοὺς ἄλλους οἰκείους ἢ φίλους.

Τρίτον. Ὑποτονικὸς νευροψυχικὸς χαρακτήρ. Τὸ ἄτομον δὲν αἰσθάνεται ὡς ἔδει τὴν χαρὰν τῆς ζωῆς, εἶναι προδήλως δύσθυμον.

Τέταρτον. Ὑπερτονικὸς νευροψυχικὸς χαρακτήρ. Τὸ ἄτομον εἶναι πολὺ εὐθυμον, ὑπεράγαν αἰσιόδοξον καὶ φλύαρον.

Πέμπτον. Χαρακτήρ μεγάλης ὑπερτιμήσεως τοῦ ἐγὼ του χωρὶς νὰ τὴν δικαιολογῇ τὸ ἄτομον δι' ἀναλόγου ἐπιδόσεως καὶ ἀποδόσεως.

Ἑκτον. Χαρακτήρ ζηλότυπος καθιστῶν δυσχερῆ τὴν προσαρμοσιότητα τοῦ ἀτόμου πρὸς τὸ περιβάλλον.

Ἑβδομον. Χαρακτήρ μυθοπλαστικός. Τὸ ἄτομον πλάττει καὶ ἀφηγεῖται διάφορα γεγονότα, τὰ ὁποῖα ἐν τῇ πραγματικότητι οὐδέποτε ἔλαβον χώραν.

Ὀγδοον. Χαρακτήρ καὶ ιδιοσυστασία Σχιζοειδῆς. Τὰ ἄτομα ταῦτα ἐμφανίζουσιν ἐνθὺς ἀρχῆθεν τάσεις πρὸς θεωρητικὰς καὶ φανταστικὰς κατευθύνσεις, πρὸς παντοδαπὰς ὄνειροπολήσεις, ἐπιστημονικὰς ἢ καλλιτεχνικὰς ἢ ἀναφερομένας εἰς τὴν γεννητικὴν σφαῖραν, ἥτοι πρὸς τὴν αἰσθηματικὴν ζωὴν, αἵτινες τείνουσι νὰ μονοπωλήσουσι τὰ διανοητικὰ καὶ βουλευτικὰ τῆς προσωπικότητος αὐτῶν στοιχεῖα.

Αἱ ὄνειροπολήσεις αὗται δίκην ψυχικῶν παρασίτων διαχωρίζουσι τὴν ψυχικὴν ζωὴν τῶν σχιζοειδῶν τούτων ἀτόμων εἰς δύο μοίρας, ἐξ ὧν :

Ἡ μὲν 1^η ψυχικὴ ζωὴ εἶναι ἀφιερωμένη εἰς διανοητικὴν ἐνεργητικότητα κοινωνικὴν, ἐπαγγελματικὴν, ἄμεσον σχέσιν ἔχουσαν πρὸς τὴν πραγματικότητα, κεκτημένην πρακτικὴν σκοπιμότητα, παραγωγικὴν.

Ἡ δὲ 2^α ψυχικὴ ζωὴ εἶναι τοῦναντίον ἀφιερωμένη εἰς διανοητικὴν ἐνεργητικότητα θεωρητικὴν, ὄνειροπόλον, φανταστικὴν, μὴ παραγωγικὴν, ἄνευ οὐδεμιᾶς πρακτικῆς σκοπιμότητος.

Ὁ σχιζοειδῆς εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξακολουθήσῃ διάγων ἐπὶ μᾶλλον ἢ ἥττον μακρὸν χρονικὸν διάστημα ἢ καὶ δι' ὅλου τοῦ βίου αὐτοῦ τὸν δίπολον τοῦτον βίον, ἱκανοποιῶν οὕτω τοῦτο μὲν τὴν κοινωνικὴν, τὴν ἐπαγγελματικὴν, τὴν πραγματικὴν αὐτοῦ ζωὴν, τοῦτο δὲ τὴν θεωρητικὴν, τὴν φανταστικὴν, τὴν ζωὴν τῶν ὄνειροπολήσεων, ἥτις δ' ὅμως, ὡς μᾶλλον συνάδουσα πρὸς τὴν ιδιοσυστασίαν του, προσπορίζει αὐτῷ πάντως μείζονα ἱκανοποίησιν. Εἶναι, λέγομεν, δυνατὸν νὰ ἐξακολουθήσῃ διάγων τὸν δίπολον τοῦτον βίον, χωρὶς νὰ καταστῇ σχιζοφρενικός.

Ἐν μείζονι δ' ὅμως βαθμῷ σχιζώσεως ἢ ἰσορροπία τοῦ διπόλου τούτου βίου ἢ διαταρτάττει ἢ καὶ τέλειον ἐκλείπει, εἰσβαλλούσης οὕτω τῆς σχιζοφρενίας. Καὶ ἐν μὲν τῇ περιπτώσει τῆς διαταραχῆς τῆς ἰσορροπίας ὁ σχιζοφρενικὸς παραμελεῖ μὲν, ἀλλ' ἔν τινι μέτρῳ καὶ κατὰ περιόδους μόνον, τὰς κοινωνικὰς καὶ ἐπαγγελματικὰς αὐτοῦ ἀσχολίας. Ἐν δὲ τῇ περιπτώσει τῆς τελείας ἐλλείψεως τῆς ἰσορροπίας τοῦ διπόλου βίου του ὁ σχιζοφρενικὸς ρηγνύων πᾶσαν σχέσιν πρὸς τὴν κοινωνικὴν, τὴν

ἐπαγγελματικὴν ζωὴν, καθίσταται τελείως ἀπροσάρμοστος πρὸς τὸ περιβάλλον, ἐσωτερικευόμενος, αὐτιζόμενος καὶ ὀριστικῶς ὑποκαθιστῶν τὴν ἐσωτερικὴν ταύτην ζωὴν, εἰς τὴν ζωὴν τῆς πραγματικότητος.

Ἐγκαιρὸς δὲ παρέμβασις πρὸς ἀποτροπὴν τοῦ διπόλου τούτου βίου, ἐπιβάλλουσα εἰς τὸν σχιζοειδῆ νὰ ἀφιερωθῆ ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον εἰς τὴν κοινωνικὴν, τὴν ἐπαγγελματικὴν, τὴν πραγματικὴν ζωὴν, ἀποκλείει τὴν ἐξέλιξιν τῆς σχιζοφρενίας.

Ἡ μόρφωσις δὲ καὶ ἡ διάπλασις τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς ιδιοσυστασίας τοῦ ἀτόμου εἶναι σημαντικωτάτη οὐ μόνον ἀπὸ ἠθικῆς ἀπόψεως, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ κλινικῆς, καθόσον εἰς ἕκ τῶν κυριωτέρων παραγόντων οὔτινες καθορίζουσι τὸ πλῆθος τῶν ψυχικῶν συνδρομῶν καὶ τὴν μεγάλην ποικιλίαν τῶν ψυχικῶν ἐκδηλώσεων αὐτῶν εἶναι καὶ ὁ χαρακτῆρ καὶ ἡ ιδιοσυστασία τοῦ ἀτόμου· οὕτω προκειμένου νὰ πάθῃ ψύχωσιν ὁ σχιζοειδῆς καθίσταται σχιζοφρενικός, ὁ ἔχων χαρακτῆρα φιλόποτον, καχύποτον ἐκδηλώνει παραλήρημα καταδιώξεων, ὁ ἔχων μεγάλην ὑπερτίμησιν τοῦ ἐγὼ του ἐμφανίζει παραλήρημα μεγαλείων, ὁ ἔχων χαρακτῆρα ζηλότυπον καθορίζει παραλήρημα ζηλοτυπίας, ὁ μυθοπλαστικός χαρακτῆρ πλάττει παραλήρημα μυθοπλαστικόν. Ὁ δὲ ἔχων ὑποτονικὸν νευροψυχικὸν χαρακτῆρα ἐμφανίζει μελαγχολίαν. Αὐτὸ δὲ ἐρμηνεύει καὶ τὴν μείζονα συχνότητα τῶν μελαγχολικῶν ψυχικῶν καταστάσεων.

B. Ἀποτροπὴ τῶν ἠθικῶν διαταραχῶν τοῦ ἀτόμου, ὧν αἱ κυριώτεραι εἶναι : Τὸ ψεῦδος, ἡ κλοπή, τὸ ἀτομικὸν μῖσος, ἡ ραδιουργία καὶ ἡ συκοφαντία, ἡ χαρτοπαιξία, ἡ αἰμομιξία, αἱ διαστροφαὶ τῆς γενετησίου ὀρμῆς, ὁ ἀλκοολισμὸς, καὶ αἱ παντοδαπαὶ τοξικομανίαι.

Πολλάκις αἱ ἠθικαὶ αὗται διαταραχαὶ τοῦ ἀτόμου ἐκφαίνονται εὐθὺς ἀρχῆθεν ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων. Ἐγκαιρὸς δὲ παρέμβασις ἐξαφανίζει τὰς ἠθικὰς ταύτας διαταραχὰς καὶ παρακωλύει τὴν ἐξέλιξιν αὐτῶν εἰς ἠθικὴν ψύχωσιν, ἣτις εἶναι ἡ ἐπικινδυνωδεστέρα καὶ ἡ ἀντικοινωνικωτέρα τῶν ψυχώσεων, χαρακτηριζομένη ὑπὸ μεγάλου πλῆθους ἠθικῶν διαστροφῶν, ἐν ᾧ ἡ διάνοια εἶναι ἀκεραία, διεταράχθη δὲ μόνῃ ἡ ἠθικὴ συνείδησις.

Τὸ ἔχον ἠθικὴν ψύχωσιν ἄτομον ἀποβάλλει πᾶσαν ἰδέαν ἠθικῆς καὶ τιμῆς καὶ ἀρετῆς, αἵτινες εἶναι λέξεις κεναὶ ἐννοίας. Ζῆ τέλεον δουλωθεὶς ὑπὸ τῶν διεστραμμένων αὐτοῦ ἐνστίκτων καὶ παθῶν, ὧν ἡ κτηνώδης κόρησις καὶ ἰκανοποιήσις ρυθμίζει τὸν βίον καὶ τὰς πράξεις αὐτοῦ.

2.— ἨΘΙΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΤΟΜΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΝ ΤΟΥ.

Αἱ ὑποχρεώσεις αὗται βαθμηδὸν καὶ σταθερῶς ἐλαττοῦνται καὶ τὸ ἄτομον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲν συμπεριφέρεται πρὸς τοὺς γονεῖς του καὶ ἐν γένει πρὸς τὴν οἰκογένειάν του κατὰ τὸν προσήγοντα τρόπον, οὐδ' ἐκτελεῖ τὰ πρὸς αὐτὴν καθή-

κοντά του, ἀδιαφορῶν διὰ τὰς μακροχρονίους καὶ παντοδαπὰς θυσίας καὶ συγκινήσεις καὶ στενοχωρίας, ἃς ὑπέστησαν χάριν αὐτοῦ.

3.—**ΗΘΙΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΤΟΜΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑΝ.**

Τὸ ἄτομον ὀφείλει νὰ προσαρμόζεται πρὸς τοὺς διέποντας τὸ κοινωνικὸν καθέστωτος θεσμούς. Εἰς τὴν ἔλλειψιν δὲ τῆς προσρμοστικότητος ταύτης ὑπάρχοντα.

Α. Ὁ ἄκρατος γυμνισμός, τὰ συμβαίνοντα εἰς τὰ μικτὰ λεγόμενα λουτρά καὶ αἱ παντοδαπαὶ προσβολαὶ τῆς δημοσίας ἠθικῆς, αἵτινες τελοῦνται εἰς τὰ δημόσια κέντρα καὶ καθ' ὁδὸν πρὸ τῶν ὀμμάτων τοῦ κοινοῦ.

Β. Ἡ ἔλλειψις τῶν εὐγενῶν αἰσθημάτων τῶν ἀνωτέρων καὶ τῶν ἀστικῶν τάξεων πρὸς τὰς ἐργατικὰς καὶ τὰς κατωτέρας ἐν γένει τάξεις, ἐκδηλουμένη διὰ τῆς μὴ προσηκούσης συμπεριφορᾶς, διὰ τῆς ἐλλείψεως ἀναλόγου χρηματικῆς ἐνισχύσεως καὶ διὰ τῆς μὴ ἀνευρέσεως ἐργασίας. Ταῦτα δὲ πάντα δημιουργοῦσι τὸ ἀτομικὸν μῖσος καὶ τὸ ὑπεράγαν ἐπικίνδυνον ταξικὸν μῖσος.

Ἡ οἰκονομικὴ ἐνίσχυσις τῶν ἐργατικῶν καὶ τῶν κατωτέρων καθόλου εἰπεῖν τάξεων δέον νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν καὶ τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν ἐκάστης χώρας, οἵτινες ὀφείλουσι νὰ καταβάλλωσι τοὺς αὐτοὺς ἀγῶνας διὰ τὴν οἰκονομικὴν ταύτην ἐνίσχυσιν, οἷους καταβάλλουσι καὶ διὰ τὸν ὀπλισμὸν τῶν ἐθνῶν, ἅτινα διοικοῦσι, καθόσον καὶ ἡ ἐθνικὴ ἄμυνα εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαία δι' ἕκαστον κράτος καὶ ἡ ἀνάλογος οἰκονομικὴ ἐνίσχυσις πασῶν τῶν ἐργατικῶν τάξεων καὶ ἡ πρόληψις τῆς ἀνεργίας εἶναι ἐξ ἴσου ἀναγκαία. Καὶ οὕτω διὰ μὲν τῆς τελείας ἐθνικῆς ἀμύνης ἐξασφαλίζεται ἡ ἀκεραιότης τοῦ κράτους, διὰ δὲ τῆς οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως τῶν κατωτέρων τάξεων ἡ ἀλληλεγγύη καὶ ἡ συνεργασία πασῶν τῶν τάξεων.

4.—**ΗΘΙΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΤΟΜΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥ.**

Δυστυχῶς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲν εἰσέρχεται εἰς τὴν θέσιν, ἣν ἐπαγγελματικῶς κατέχει, ἡ ιδιότης μὲ τὰς εὐθύναις τῆς καὶ τὰ καθήκοντά τῆς, ἀλλὰ τὸ ἄτομον μὲ τὰς συμπαθείας του καὶ μὲ τὰ ἀτομικὰ αὐτοῦ συμφέροντα. Αὐτὸ δὲ εἶναι ἡ κυριωτάτη αἰτία, δι' ἣν τὸ ἄτομον εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀνίκανον πρὸς συλλογικὴν ἐργασίαν, ἥτις κατὰ κανόνα, οἰασδήποτε φύσεως καὶ ἂν εἶναι, ναυαγεῖ.

5.—**ΗΘΙΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΤΟΜΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ ΤΟΥ.**

Τὸ ἄτομον δὲν ἔχει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δυστυχῶς τὸ αἶσθημα τῆς συνοχῆς. Ἐξακολουθεῖ δὲ νὰ ἐμμένῃ εἰς τὰς κομματικὰς του διαιρέσεις καὶ ὅταν ἀκόμη ἡ πατρίς του εὐρίσκειται ἐν κινδύνῳ. Ἀντὶ δὲ νὰ συνενωθῶσι πάντες καὶ νὰ συνεργασθῶσιν ὡς ἐν σῶμα καὶ νὰ μὴ ὑπάρχῃ πλέον δι' αὐτοὺς εἰμὴ ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον ἡ κοινὴ ἐξυπηρέτησις τῶν ὑψηλῶν τῆς πατρίδος των συμφερόντων, τότε

ἀκριβῶς ἔλλείπει πᾶν αἶσθημα συνοχῆς, τότε μάλιστα ἐπιτείνονται καὶ ἐπιδεινοῦνται αἱ διαιρέσεις.

6. — ΘΗΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΤΟΜΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΑ.

Λέγουν ὅτι οὐδεὶς ἐπιθυμεῖ τὸν πόλεμον, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πολέμου ἀυξάνει ὀσημέραι καὶ μετ' αὐτοῦ τελειοποιοῦνται τὰ προσφνέστατα τῆς καταστροφῆς βιομηχανικά καὶ χημικά μέσα, τὰ ὁποῖα αὐτοὶ οὗτοι οἱ λαοὶ κατεργάζονται καὶ ἐκπλήττεσθε διὰ τὴν ἔλλειψιν τοῦ αἰσθήματος τῆς συλλογικῆς αὐτοσυντηρήσεως εἰς τὰ πολιτισμένα ἔθνη.

Φρονῶ δὲ ὅτι αἱ Ἀκαδημαῖαι καὶ ἰδίως ἡ Ἀκαδημία Ἀθηναίων καὶ ἰδιαίτατα ἡ Ἀκαδημία τοῦ Πλάτωνος, ἕνεκα λόγων βαρείας κληρονομικότητος ἔχει καθῆκον καλοῦσα εἰς διεθνῆς συνέδριον πάσας τὰς Ἀκαδημίας νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν κατάσβεσιν τοῦ φυλετικοῦ μίσους καὶ εἰς τὴν ἀφύπνισιν, ἔφ' ὅσον εἶναι καιρὸς σωσομοῦ ἀκόμη, τῶν ἠθικῶν ὑποχρεώσεων, ἃς ὀφείλουσιν νὰ ἔχουν οἱ λαοὶ καὶ ἐκεῖνοι, οἵτινες τοὺς διευθύνουν, πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα καθόλου, ἀποσοβοῦντες οὕτω πόλεμον, οὗ τὸ τελικὸν ἀποτέλεσμα θὰ εἶναι ὁ τάφος τοῦ πολιτισμοῦ. Τοιοῦτον δὲ διεθνῆς ἀκαδημαϊκὸν ὑπόμνημα ἀπευθυνόμενον πρὸς τὴν Κοινωνίαν τῶν Ἑθνῶν θὰ ἔχει μεγαλειώδη ἐπίδρασιν διὰ τὰ ἔθνη ἐκεῖνα, ἅτινα εἶναι μέλη αὐτῆς. Ἀπεδείχθη δὲ ἐπὶ τῇ ἐνκαιρίᾳ τῆς μεταξὺ Ἰταλίας καὶ Ἀβυσσηνίας διενέξεως, ὅτι ἡ Κοινωνία τῶν Ἑθνῶν εἶναι εἰς θέσιν νὰ λαμβάνῃ ὁμαδικὰς ἀποφάσεις διὰ μίαν ὁμαδικὴν ἐνέργειαν. Πεντ' ἑκατὸντα δὲ κράτη εὐρέθησαν σύμφωνα ἐπὶ μιᾶς κοινῆς γραμμῆς ἐνεργείας ἀποσκοπούσης τὸν τετραματισμὸν τῶν φρικαλεοτήτων τοῦ πολέμου καὶ τῶν μεγίστων ἐξ αὐτοῦ κινδύνων.

Εἰς τὸ αὐτὸ συνέδριον θὰ ἀνακοινωθῆ καὶ γενικώτερον, τὸ σπουδαιότατον ζήτημα τῆς ἀναμφισβητήτου ἀνισορροπίας, ἣτις ὑπάρχει μεταξὺ τοῦτο μὲν τῆς προοῦσης ἀναπτύξεως τῆς ἀτομικῆς καὶ συνολικῆς διανοίας τοῦ ἀνθρώπου, τοῦτο δὲ τῆς ἠθικῆς συνειδήσεως, ἣτις τοῦναντίον ὑπερέαγει ὑπολείπεται καὶ ὑπὸ πάσας τὰς ἄλλας μορφὰς αὐτῆς καὶ θὰ ὑποδειχθῶσιν ὑπὸ τοῦ συνεδρίου τὰ προσήκοντα μέτρα πρὸς ἄρσιν τῆς ἀνισορροπίας ταύτης.

Ἐὐχῆς δὲ ἔργον θὰ ἦτο ἐὰν ὁ κ. Ἀριστόφρων κατώρθωνε νὰ ἰδρυνθῆ καὶ νὰ λειτουργήσῃ ἡ Ἀκαδημία τοῦ Πλάτωνος ὅσον ἔνεστι ταχύτερον. Ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ θὰ ὑποβάλωμεν ὑπόμνημα εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ εἰς τὸν Βασιλέα ὑποδεικνύοντες τὰς μεθόδους καὶ τὰ μέσα, δι' ὧν θὰ δυναθῆ ὁ νέος Ἕλληνας δι' εἰδικῆς σχολικῆς διαπαιδαγωγήσεως, διὰ τῆς θρησκείας καὶ διὰ τῆς εἰδικῆς καὶ πολυσχιδοῦς παρεμβάσεως τοῦ κράτους, θὰ δυναθῆ ἐπαναλαμβάνομεν, νὰ ἐκπληρώσῃ εἰς ἀκέραιον πάσας τὰς ἠθικὰς αὐτοῦ ὑποχρεώσεις ἐπὶ ἀνυπολογίστῳ ἀγαθῷ τοῦ ἀτόμου καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους καθόλου.